

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

Ενέσεις πολιτισμού

Το συνέδριο «Οι διάλογοι των Αθηνών» ήταν ο καλύτερος τρόπος για να εγκαινιάσει τη λειτουργία της η νεόδμητη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση.

από την **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΡΑΠΤΗ** | raptalex@gmail.com

Κινηθώντας, όταν ακούμε για συνέδρια, έρχονται στον νου μας ατέλειωτες ομιλίες, ενίοτε δίκως ειρμό, από ανθρώπους καταξιωμένους μεν, πεπερασμένους ηλικιακά δε. Ξεχάστε αυτή την εικόνα. Διότι «Οι διάλογοι των Αθηνών» Ένα συνέδριο για τον ελληνικό πολιτισμό» μόνο έτσι δεν ήταν. Ναι, μπορεί να υπήρξαν κάποιες μακροσκελείς ομιλίες, όπως και κάποιες αμήχανες στιγμές στις απόπειρες διαλόγου μεταξύ ομιλητών, θεατών και διαδικτυακών ακροατών. Εν τούτοις, στο σύνολό του το εγχείρημα αποτέλεσε την πιο ενδιαφέρουσα πολιτική συνάντηση μη πολιτικών προσώπων που παρακολουθήσαμε τα τελευταία χρόνια.

Το αμφιθέατρο της Στέγης, καθ' όλη τη διάρκεια του τετραήμερου (24-27/11), ήταν γεμάτο από φοιτητές και νέους επιστήμονες που έσπευσαν να παρακολουθήσουν διακεκριμένους πανεπιστημιακούς οι οποίοι είχαν κληθεί να μιλήσουν γύρω από τις θεματικές ενότητες του συνεδρίου: «Ταυτότητα και ετερότητα», «Ιστορία και ιστορίες», «Λόγος και τέχνη», «Δημοκρατία και πολιτεία», «Επιστήμη και ηθική», «Ποιότητα ζωής». Ο λόγος των ομιλητών, πολύ συχνά, υπήρξε μεστός, ουσιαστικός και άρρηκτα δεμένος με τα διλήμματα που γέννησε το σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον – επιτυχάνοντας μάλιστα κάποτε και μια συνθετική σύνοψη ποικίλων διεπιστημονικών προσεγγίσεων. Όπως όταν η Ιρανή Σίριν Χάντερ, ερευνήτρια του Κέντρου Στρατηγικών και Διεθνών Σπουδών της Ουάσινγκτον, μίλησε για την ιρανοφοβία που έχει πλήξει τον σημερινό κόσμο, στον πρόλογο της ομιλίας της για τη διαλεκτική σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ των πολιτισμών. Ή όταν η καθηγήτρια της Οξφόρδης Άβεριλ Κάμερον αναφέρθηκε στην πολυπολιτισμικότητα και στον αέναο διάλογο μεταξύ ταυτοτήτας και ετερότητας, απαντώντας εμμέσως στις πρόσφατες δηλώσεις της Άνγκελα Μέρκελ περί της πλήρους αποτυχίας του πολυπολιτισμικού μοντέλου.

Με αφορμή τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, την αρχαιότητα και το Βυζάντιο, έγιναν ουκ ολίγες επισημάνσεις και αναλύσεις. Απώτε-

ρος στόχος όμως δεν ήταν να επαναληφθούν τα ήδη γνωστά, αλλά να καταδειχθεί η αναγκαιότητα της ενεργού χρήσης του παρελθόντος στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου κοινωνικού πλαισίου. Και πόσο δίκιο είχε ο Βρετανός καθηγητής Ψυχολογίας Μάρτιν Μπάρετ όταν μίλησε για τη διστορική «απειλή των ταυτοτήτων» και τους κοινωνικοπολιτικούς και ψυχολογικούς παράγοντες που οδηγούν σε ανταγωνισμούς και συγκρούσεις μεταξύ των λαών στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία. Για να πάρει τη σκυτάλη του λόγου, λίγο μετά, ο καθηγητής Πάολο Οντορίκο και να αναδείξει, με απολύτως σαφή και προσιτό τρόπο, τις διαφορές ανάμεσα στο ταυτόσημο και το παρόμοιο, τη

διαφορά και τη διαφορετικότητα. Συμπληρώνοντάς τον αργότερα, ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, λέγοντας ότι η ετερότητα αναδεικνύεται σήμερα σε μείζον πολιτικό και ιδεολογικό πρόβλημα και ότι το κοινωνικό ζήτημα έχει εξαφανιστεί πια από το πολιτικό λεξιλόγιο.

Από τις ομιλίες που αναμείνονταν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον ήταν αυτή του νεοελληνιστή Ρόντρικ Μπίτον, που εστίασε στον Μπάρτον, στον Σέλεϊ και

στο ελληνικό ιδεώδες, καθώς και του Τούρκου ιστορικού Εντέμ Ελντέμ, ο οποίος αφηγήθηκε την ιστορία ενός Έλληνα που έγινε ένας από τους ισχυρότερους πασάδες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στις αλληλεπιδράσεις διαφορετικών πολιτισμών, διαχρονικά, αναφέρθηκε επίσης η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Νέου Δελχί, Χιμάνσου Πράμπα Ρέι, η οποία επικέντρωσε την ομιλία της στους Ινδοέλληνες και στα ανασκαφικά δεδομένα που τους αφορούν. Υπήρξαν και άλλοι που έθιξαν καίρια ζητήματα. Δυστυχώς, δεν μπορούμε να αναφερθούμε σε όλους. Παρ' όλα αυτά, ένα είναι το βέβαιο: ότι, σε μια εποχή που κάθε ψήγμα του κοινωνικού είναι κοντεύει να κοινιοποιηθεί στην αρένα της ατομικότητας και της πολιτικής αναληψίας, ενέσεις ψυχοτονωτικές σαν κι αυτές που προσφέρθηκαν σε όσους παρακολούθησαν το συνέδριο «Οι διάλογοι των Αθηνών» δεν βρίσκονται συχνά. **❶**